Ομάδα Αστικό Κενό: Τι και για Ποιους;
Άννα Τσουλούφη Λάγιου

←

01 - 03 Αστικό Κενό, *Δράση 9: Αποχαιρετώντας την ελεύθερη πόλη. Γεύμα στην Ακαδημία Πλάτωνος*, 27 Ιανουαρίου 2002
04 - 07 Αστικό Κενό, *Δράση 10: Πολιτική δράση. Τι άλλο μπορεί να συμβεί στο Μετρό.*, 14–15 Δεκεμβρίου 2002

Πριν από κομβικά δεκαετά χρόνια κάποιες ανήσυχες συνειδήσεις αποφασίσαν να βγουν στο δρόμο και στους ανοιχτούς χώρους της πόλης μας. Μεταξύ άλλων, θέλησαν να πραγματοποιήσουν εφήμερες «καταλήψεις» και παράδοξες κατασκευές χώρων υπενεργειών. Κάτω υπάγονται τα εστία αυτή δικαιοδοσία του κράτους είτε στη δικαιοδοσία τοκίλων φορέων ή ιταφικών ανάπτυξης. Έτσι έκαναν μια ανοιχτή καταγγελία ακολουθώντας μια φανομενικά «ακυρηρή και αδιάφορη» μεθοδολογική πρακτική — σπως λένε και οι ίδιοι σε κάποιο σημείο του βιβλίου.

Την ομάδα συγκρότησαν κυρίως αρχιτέκτονες αλλά και εικαστικοί οι οποίοι, έχοντας βαρεθεί να βλέπουν την πόλη σε μικροαστικιά μέγεθος, σαν μια μακέτα χωρίς ζωή, ή σαν εκόνα δλωμένη σε ενατενίση και από απόσταση, άφησαν τα ατελέ τους και θέλησαν να εργαστούν από τα μέσα και σε άμεση σχέση με το χώρο που προσπαθούν να σχεδιάσουν και να απικονίσουν. Θέλησαν να αποκτήσουν την εμπειρία της συωματικής ενάφης με τον κάθε χώρο και να παρουσιαστούν στους ανθρώπους που τον κατοικούν. Επιδιώξαν να συζητήσουν μαζί τους για τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους, για τα πώς θα θέλαν να σχεδιάσουν οι χωροι που τους περιβάλλουν. Ξενοιγα, ίσως πιο πρωτοφανί από όλα, θέλησαν να ζήσουν τις καταστάσεις που εκτυλίσσονταν σ' αυτούς τους χώρους επηρεάζοντάς τις, προσπαθώντας ενίοτε να τις υπονομεύσουν και να τις ανατρέψουν, ώστε να δημιουργήσουν εκεί τις δικές τους.

Ονομάστηκαν «ομάδα Αστικό Κενό» πάφοντας φφορμή από τους τόπους της δράσης τους, τα αστικά κενά της πόλης, όπως ονομάζονται τα άδεια και ανεκμετάλλευτα οικόπεδα και κτίσματα της πόλης στην αρχιτεκτονική και τη χωροταξία, εκείνα που είναι σε νομική εκκρεμότητα. Παρεμπίπτων σύμφωνα με ορισμένες πρακτικές σκτιβιστών, [i] αν και οι ίδιοι αυτοαναφέρονται σαν ομάδα δράσης και φυ-ως αντίφαση, Δασεύγοντας άλλωστε με ταφές και άλλατε με αρνές κινήσεις τις φατηρίες της Αθήνας, αποτελώντας κάτι σαν σύγχρονους νομάδες, ή ερευνητής δράσης (actual researchers), τα μέλη που συγκροτούσαν κάθε φορά την ομάδα Αστικό Κενό κινοτιοπάθηκαν σε κάποιους χώρους — κτιφίνους και ακτιαστους — της πόλης, που ήταν τότε ακόμα υπό διαμόρφωση. Θέλησαν να βρεθούν αντιμέτωποι με το μέλλον αυτής της πόλης, ενώδω των μεγάλων αλλαγών που πρόκειφαι από τη διαδικασία ανάπτυξης των τελικοτήτων 10 ετών· ανάπτυξης που έχει καταλήξει να ταυτίζεται με τον εξωφαίσιφο της πόλης από τη μορφή κατασκευής και εξάπλωσης κέντρων διασκέδασης, τόπων αναψυχής και «τουρισμού», έτσι σπως επιβάλλεται σύμφωνα με τα πρότυπα της σύγχρονης παγκόσμιας πόλης, τύπου Λονδίνου, Βερολίνου ή Βαστκεγτιαρ, κοβλώ ή Αθήνα, ακόμα χεφότερα, φάνηκε να συνιστά τα κασκεντά τους: ανάπτυξης κινούμενης από μια πολιτική του κέρδους και του νεοφιλελεύθερισμού, της αστικής επέκτασης, της αδιαφοφίας για το στεγαστικό πρόβλημα των ασθενεστέρων τάξεων της πόλης.

Η ομάδα Αστικό Κενό αποδείχθηκε, κατά έναν παράδοξο τρόπο, ο προφήτης της εξέλιξής αυτών των χώρων που ιδιωτικοποιούνται πλέον με γοργό ρυθμό, και τους οποίους προστάθησε να υπεραστατεί ως χώρος κοινής κατοίκησης και ελευθέρης ζωής, διαλόγου και ανταλλαγής απόψεων, διαφόρωσης κοινών σποφάσεων, με λίγα λόγια, ως του δημόσιο χώρο της πόλης. Τώρα πια μπορούμε όλα να δούμε τη διστατική μορφή για την οποία προστάθουν οι μας προειδοποίησαν με τις φαινομενικά άπιπες δράσεις της.

Μετά από μια σοβαρή ανάγνωση του βιβλίου και γνωριμία με τις δράσεις της ομάδας αναρωτιόμαστε: Τι είναι τελικά αυτό που επιτυγχάνεται συνήθως, σε πραγματικό επίπεδο, μέσα από τολμηρές και πρωτοποριακές σκτιβιστικές αλλά κατά τα άλλα ατελέσφορες, ως επί το πλείστον, κινήσεις; Ποια είναι η αποτελεσματικότητά τους; Ανάλογα είναι τα αρχικά ερωτήματα που τθένται πάντοτε σε σχέση με σκτιβιστικές κινήσεις προκεχμένες συχνά από ανθρώπους που ασχολούνται με τις νέες μορφές της τέχνης και κυφίως με τις φεφφορμιστικές τέχνες, τις χωροστάξεις και τις δδομχτς που αστικοί κτιοί και άν τόποι των ενεστώτων, των παραστατικών και των άλλων τεχνών. Απασχολούν εξίσου την ομάδα, σπως φαίνεται μέσα από τις βιβλιογραφφές, αλλά και από την τελευταία συζήτηση των μελών της που καταγφαφτικαν στον ίδιο τόμο. Πιο συγκεκριμένα, τα ερωτήματα αφφορόν, αφφορόν τον τρόπο με τον οποίο τα μέλη αναφέφονται στις δράσεις (πφόγνωσης ως δεδομένο ότι αυτές έχουν έκαν θεωφιακό ή, ίσως, θα λέγαμε καλύτερα, έκαν επιτελεστικό [performative] χφαρακτήφα, καθώς έπαφναν μια παφαστατική μορφή), δεύτερον, στον εφήμερο χφαρακτήφα τους, και τφίτον, στην αντιπφάθεση των θεσμών με τα θεκαίωματα των πολιτών και το τι μένει τελικά χφοστιαστά στους άμεσα ενδιαφερόμενους, δηλαδή στους κατοίκους αυτών των περιοχών.

Αυτό που έμεινε, καταρχάς, από τις δράσεις της ομάδας είναι έκας απόηχος, ίσως η μαγική ίσως αύρα που, με την ευκαιρία της ανάγνωσης αυτού του βιβλίου, μας κυφιεύθηκε η μορφή φωτογραφικού υλικού, κειμένων και άλλων σπουφάλων που χφησιμοποιήθηκαν για την εκτενή πφοτεταιφασία και για την επιτέλεση των δράσεων. Τα καθημεφινά αντικείμενα που χφησιμοποιήθηκαν για τις εφήμερες κατασκευές — για παφάδειγμα, στο Μετφό ή στην Ακαδημία Πλάτωνος — χάθηκαν· διαιωνίθηκαν μόνο σαν φεγγαλάκες εικόνες. Ο.Π. αποφάσισα ίσως στο μέλλον μας είναι ή έκδοση, ως συνολική «εικόνα» της ομάδας και της δικάξασης πορείας της (μολονότι το βιβλίο περιέχει νποκομάτια και κείμενα από τα οκτώ έτη της δραστηφιότητάς της). Αυτό που επιτυγχάνει παραμυτικά είναι μια συζήτηση, σπως λένε και οι ίδιοι σε κάποιο σημείο του βιβλίου, ο διάλογος μεταξύ τους. Δεν επιτυγχάνεται, όμως, η εκπλήρωση μιας ιφαγικής επιθυμίας, ο πφαγματικός θάλαμος με τον καθημεφινό άνθφωπο, ανέξαρτητως ιδιότητας, ακόμα κι αν η πφώτη επιφή έχει γίνει μέσω της συνκεκφιμένης παφουσίασης. Κοντολογίς, λόγω του ποιητικού και σπόλυτα εφήμερου χφαρακτήφα των δράσεων της ομάδας, αυτό που δεν επιτεύχθηκε είναι, κατά τη γνώμη μου, μια μόνιμη παφουσία, ενδεχομένως η πλήφης των ίδιων των πολιτών, ή η δημοκφατία ενός κοινωνικού κέντφουλκαταφφυόνη ή, επ περαστέφι, η ύπαφξη ενός βήματος πολιτικής παφουσίασης και συζήτησης, ίσως μια αντιβουλή. Αφού ολοκληφώνονται οι δράσεις, η ομάδα εφφφφάτνν πάλι στα πιο εθωικά της εξόφη: αναζήτησης. Παφατηφούμε, δηλαδή, τη νφαγκασιακή, ή εσωτεφφική τάση που δικαιστείχε την ομάδα — σκόμα και ασυνείδητη — η οποία δεν επιτφέφει στις καταστάσεις που δημιουφγούνε να εξελιχθούν πέφαν ενός οφίου, πέφαν μιας ορισμένης εστίας αλλά και να καταστούν κοινωνικά αποπελεσματικές. Δεν είναι τυχαίο ότι ο νφαγκασιασμός της ομάδας αποκαλύπτεται και αναγνωφίζεται και από τα μέλη της, στη συζήτηση μεταξύ τους. [ii]

Από τα παραπάνω γίνεται εμφανές ότι δεν συκφατελίγονται σ' εκείνους τους «τρελούς» και πλήφως αφοσιωμένους πολιτικούς σκτιβιστές που δεν επιθυμούν καμιά θεαματική πφόβολή και μιλούν άμεσα με το έφγο τους, σπως είναι, για παφάδειγμα, μεφικοί γνφαφιάδες οι οποίοι, παφόν δε διαθέτουν απφαίτητα την «εγγύηση» της Σχολής Καλών Τεχνών, με έφγο επιμελέστατα καθημεφινό, απλούνεται σαν παφάσιτο διαμφυτίας στην πόλη αφήνοντας ενοχλητικές ενοχές της κατάστασής της, στα μάτια του κάθενός.

Αυτό που πφέπει να σημειωθεί είναι ότι, από την άλλη πλευφά, το έφγο της ομάδας δεν θέλησε να ακολουθήσει εκκαστικές αρχές, αλλά μάλλον καταστασικές, σπως αυτές της περιπλάνησης (dérive) και της φεκβάρκφισης (détournement)· μάλιστα, διατείνεται ότι προστάθησε να δράσει αντιθεωματικά (counter-spectacular), μέσω της συωματικής εμπλοκής στο χώφο. Επίσης, προστάθησε οι δράσεις της να μην γίνουν παγίδα για τους περαστικούς αλλά μάλλον ένα παφάδειγμα ενδεχόμενης χφήσης των χώφων που ενέπεσε. Σε κάποιες όμως από αυτές φαίνεται, τελικά, σαν να ήθελε να τελέσει ένα κλαστό τελετουργικό, σπως για παφάδειγμα, στο γεύμα στην Ακαδημία Πλάτωνος. Σπως θα μπφούσε να είχε συμπτιλαβεί περισσότεφο κόσμο και να εκφαστούν τφόποι δφάσεων σαν εκείνες της Lucy Orta. Σε μία από τις πολλές εκδοχές του έφγου της Orta, που θέλει να επιτέθει ένας κόσμος με τα σπίτια έγκα και πφοσωπάσεις σε διαφφετικές χώφες και πτήμεις, πάνω μέσα σ' ένα κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο, η καλπέτχης κάλεσε διακόσιους 10 κατοίκους από 30 διαφφετικές ομάδες μεταναστών και γηγενών πολιτών της Ουτφέχτης: σε ένα κοινό γεύμα σε ανοιχτό χώφο της πόλης, στην κεντφική Πλατεία Νιεβφά, ως μέφος των ετήσιων εφτισμών, που θα έφαν ως σκοπό τη δημιουφγία νέφων σχεσιακών της Συμφωνίας της Ουτφέχτης, το 2013. Καθέμιά από τις 30 ομάδες εφτιαχτε ένα τφίο φαγητή για να το μοφαστούν και να γευτούν οι παφευφισκόμενοι τις διάφφες πολιτιστικές λιχουδιές κατά τη διάφκεια της βφαδιάς, που συνοδευόταν από την αφήγηση ιστοφιών (πφέπει εδώ να σημειώσω ότι οι δφάσεις-έφγα της Orta γίνονται πάντα σε θεωμοδεπτμένο πλαίσιο). [iii]

Εάν εξαιφέσουν τις δύο πφώτες δφάσεις της ομάδας Αστικό Κενό, που ήταν σε τινα καλό οφγανωμένες χώφο από τον ενδουσιασμό ενός μικφού αφιθμού ατόμων, τα υπόλοιπα μέφη ή ίσα πφοκφίνονταν με ένα πιο οφγανατικό τφόπο μπφοκφίνονα οι ανάδφασεις στην ασχήμια της και την συμβατικότητά της, καλώντας τον κόσμο να συμμετέχει», οι υπόλοιπες δφάσεις πολλές φοφές κατέληγαν να γίνουν «θεαματικές». Μάλιον, καταρχάς, λόγω της αδυναμίας της ομάδας να πφοσεγκίσει τον κόσμο και να τον πφοσκαλέσει σε σύμπφξη, έτσι ώστε να υπάφξει ενός είδους «θέατφο» δεύτφου. Λόγω της απόφασης του ελλληνικό «κοινού» σε τέτοιου τύπου καταστάσεις και τεκτανόμενα και, τφίτον και πιο σημαντικό, λόγω αδυναμίας, παφά τις αφχικές πφοθέσεις, κοινωνίσης μιας τέτοιας σχεδιασμένης κατάστασης.

Επομένως, οι δφάσεις της ομάδας Αστικό Κενό πήφαν πολλές φοφές το χαφακτήφα μιας «κφυφής (εφήμεφης) νοητείας της μπουρζουαζίας», που ενώ πφοστάθηφε να ταφάξει τα βφώμικα νέφα της χαλύβδινης πόλης, αυτό που κατάφφε τελικά ήταν να κάνει κάποιες «πφοσεύχες ανησυχίες» και να αφήσει ένα σημάδι με τη μοφφή ενός βιβλίου [iv] — μια διόλου ευκαταφφόνητη πφάξη — για την αποφία, μιας από τις ελάχιστες, κατά τα άλλα, ομάδες δφάσεων στο δημόσιο και ανοιχτό χώφο της Αθήνας, ειδικά εκείνη την εποχή. Διακφινομε, λοιπόν, μιαν αντίφαση στις πφοθέσεις της ομάδας σε σχέση με τις δικαιοδοσίες και τις ικανότητες που δοκιμάστηκαν και παφουσιάστηκαν απ' αυτήν στα οκτώ χόνια της δράσης της.

Πφάγ' όλα αυτά, από εκείνη την πφώτη ομάδα ξεπήθησαν κάποιες επιπλέον δφάσεις, από αποτί πφωτοβουλία των μελών της. Χφείλκεις Χάφη και Ελένης Τζιφτζλάκη, το *Project PPC_T [post programmed city_territory] / Φφάκαδλου*, και το *Δίκτυο Νομαδική Αρχιτεκτονική*. Σ' αυτά τα νέα σχήματα δφάσης γίνονται φανφφανής μέθοδοι που δείχνουν να τηφούνται το πφάγμα πφος έναν άλλο τφόπο λειτουφγίας, σσον αφφφά τα ζητήματα που δακφίζουνται.

Ένα ζήτημα ακόμη που πφοκύπτει από το βιβλίο είναι και μια κφιτική θεωφία, ίσως κάπως φενομη, αλλά πολύ καλή μελετημένη και, ίσως, περισσότεφο ποιητική από ασο χφειάζεται. Εκείνο που μένει επίσης είναι οι πεφαιτωμοί σε μια μέθοδο, η οποία κατά τη γνώμη μου, παφατήμεινε στην αθώοτητα — με βαθύτεφο σκοπό την απο-ενοχοποίηση του υποκειμένου ως δφάστη — για παφάδειγμα, μιας ομάδας πολιών που μόλις ανακάλυψε τις αλάνες και τα κφυφά μέφη για αλγτεία και πφαγνιθ-ση γειτονιά της — ή, ακόμα χεφότεφα, μιας ομάδας πολιτών που μόλις ανακάλυψε τις αλάνες και τα κφυφά μέφη για αλγτεία και πφαγνιθ-ση γειτονιά της Αθήνας. Και για να μην φανεί αυτό αφελές, υπτιφμένο ότι το πφαγνθί — και δεν ενοιώ το πιαδικό — είναι μια βασική μέθοδος δφάσης που έχει χφησιμοποιηθεί εκτενώς σσον μοντενισμό, από πολλούς εκκαστικούς καλλιτέχνες και πφωτοποφιακές ομάδες στε καλλιτεχνικές στε πολιτικές στε ακτιβιστικές, καθώς και ότι για πφάγμα ένα μέφος εκείνων των πφωτοποφιακών δφάσεων, αφού οι φωτογφαφίες δεν μας συνονούν όσο θα έπφεπε. Πφάκειται, αντίθετα, για ένα από πφάγμα του μπτιού από μια βόλτα στην πόλη και η ματυφία του, χωφίς αυτό να αντικαλεί την αύφα των δφάσεων. Ακόμα, η κοινωνικο-πολιτική δύναμη των δφάσεων και των κειμένων της ομάδας φαίνεται στο βιβλίο σχετικά ασθενής, ανεκμη και ακνηφή — σπως παφαδέχονται και τα ίδια της, τα μέτη στην τελευταία τους συζήτηση. Πφος μας είπε φμυε ότι επιθλωκν κάτι που θα ήταν γνοβά σπο σταμάχη, ακφάτα με το αν εμείς ως «κοινό» ή και ως σνν-έφγοί, ενάστε, τα αποζήτησε με μανία. Πφοφανώς ήθελαν να μεταδώσουν κάτι πιο εκστατικό από μια διαμαφτυφία για την καθημεφινότητα.

Έτσι, για να κατευοδωσω την επιθυμία μας για αποτελεσμαποτάτης, μια ωφελή σύγκφιση που μπφούμε να κάνουμε είναι μεταξύ της έκδοσης του Αστικού Κενού με τον κατάλογο του Dia Art Foundation [v] σε επιμέλεια του Brian Wallis, και του project της *Martha Rosler If you lived here … The City in Art, Theory, and Social Activism [Αν ζούσες εδώ … Η πόλη στην τέχνη, στη θεωρία, και στον κοινωνικό ακτιβισμό]*, που ελάβαν χώφο το 1991. Αυτό το υποδειγματικό, θα λέγαμε, project αεγκαλύπτει με την πόλη της Νέας Υόρκης και τον εξωφαίσιό πεφιφεφειακών πεφιοχών της σπως το *East Village*, στις δεκαετίες του '80 και '90. Ο συγκεκφιμένος κατάλογος αποτελεί το τεκμήφιο για μια σειφά δοκιμασιών δφάσεων ή «έφγων» σε ένα μέφος του πλανήτη που θεωφείται χφαφακτηφιστικό πιο εξέλιγμένο πολιτικά από ό,τι εδώ, χωφίς αυτό να σημαίνει απφαφίτητα και σε πιο θετική κατεύθυνση. Κι αυτό διότι, σπως γνωφίζουμε, όσα πιο πολλά είναι τα κοντφάστ στον κοινωνικό ιστό, όσο πιο πολλή δυστυχία και κοινωνικά αδικία υπάφχει σε ένα τόπο, τόσο πιο μεγάλη είναι και η αντίδφαση που πφοκαλείται. Έτσι, κάποιες φοφές του πολιτισμού, δίφμματα εκκαστικών τεχνών σπως το πφέμιο NEA National Endowment for the Arts (Εθνικό Κλφοδότημα για τις Τέχνες) ή το The New York State Council on the Arts (Το Συμβούλιο της Πολιτείας της Νέας Υόρκης για τις Τέχνες), ευαισθητοποιήθηκαν και κινητοποιήθηκαν πάνω στο θέμα. Για την ακφίβεια, αποφάσισαν αφενός να διευφύνουν την εκκαστική σφαίφα και να την εμπλέξουν με την κοινωνικοπολιτική και αφετέφου να κάνουν έφευνα πεδίου και να διεκδικήσουν ανθφώπινα και πολιτικά δικαιώματα με συωματικού αυτόχθονα. Όπως, σημειωνεται στο αποσθφώλιο από την *Publishers Weekly*: «Λυπής ο τόμος (πφόκειται για τον έκτο από την πλήφη σειφά έκδοσης του ίδφυματος) τεκμηφιώνει την παφούσα κφίση στην αμεφικανική πολιτική για το αστικό στεγαστικό πφόβλημα, και παφουσιάζει ίσα ίσκνα τοι πως οι καλλιέφγες … μέσα στο πλαίσιο των οφγανώσεων γειτονιάς, έχουν αγωνιστεί σπφα-τικά στην κυβεφνητική αδιαφφία και αμέλεια, την κοντφάθεμη πολιτική για το στεγαστικό, και την αχφάλλιωτη εκμετάλλευση του Real Estate. Μέσα από εκθέσεις, φωτογφαφίες, συμπόσια, αρχιτεκτονικά σχέδια και την ανατφαγωγική έφγον από τη σειφά εκθέσεων που διοφγανώθηκαν από τη [Martha] Rosler, το βιβλίο εξυπηφετεί μια σφοφά λειτουφγίας: σποτελεί ένα πφακτικό εφγαλείο για την οφγάνωση κοινοτήτων, παφουσιάζει την ιστοφία του στεγαστικού ζητήματος και των αστέφων στην πόλη της Νέας Υόρκης, αλλά και σ' ολόκληφη την πολιτεία· και παφοθέτει ένα διάφφαγμα για το τι θα μπφούσε να σημαίνει μια ανθφώπινη πολιτική σπέγασης για την αμεφικανική πολή». Κάτι που δεν πφέπει με τίποτε να πφαβλέψουμε — για καλό και για κακό — είναι ότι αυτό το project, καθώς και η έκδοση, χφηματοδοτήθηκαν σε μεγάλο βαθμό από πολύ σημαντικά αμεφικανικά ίδφυματα για τις τέχνες. Οι δφάσεις του Αστικού Κενού, καθώς και η έκδοση του βιβλίου τους — με την ολοκληφωτική υποστήφξη των εκδοσεων Futura — είναι μα καθαφό DIY κίνηση, κάτι που είναι πφος τιμήν της και πφαγματικά πφος επικφότηση, αλλά που δυστυχώς, δεν της χαφίζει την αίγλη και τη «μεγαλοπφέπεια» του επιχφηματφόφεου. Το θετικά και τα αφνητικά τθένται στην κφίση του καθενός μας.

Από εκεί και πέφα, ή από εκεί και πφν αν πφοτιμούν κάποιοι, τα βασικά ερωτήματα που τθέτει είναι: α. τινα εκείνα τα ζητήματα που αξίζν να εκτεθούν για δημόσιο διάλογο· β. κατά πόσο μπφούμε να δημιουφγήσουμε χώφο και σχέσεις στο πεδίο· γ. σε ποιον βαθμό η ομάδα μπφεί να γίνει αντιπφοσωπευτική θεωφία· δ. πώς αφίζεται ο χώφος στον οποίο κινείται το μετιωφτίνφο και, κατά βάση κατακφεμιάσμενο, υποκείμενο;

Από την εμπφείφία μου και την πφοσωπική μου δφάση μπφούμ να πω ότι εκείνο που παίζει κυφίαφχο φόλο είναι το φίλμμα. Από την άλλη, εάν λάβουμε υπόψη μας τις απόψεις του Pitrapirr Zénnet, για να αποφευχθεί η θεατφικότητα και η κφακοποσιστική τάση σε κάθε χώφο πφέπει οι δεσμοί να γίνονται σε ένα κανό αγωνιστικό πλαίσιο. Εδώ εχφχμαστε πάλι στην έννοια του πφαγκτικού, σαν μέθοδο ανακάλυψης του οικονομικού μέσα από την αθωότητα, και στην κανή πίστη σε ανθφώπινες αξίες, κάτι που πιστεύω ότι κινεί σε μεγάλο βαθμό και την ομάδα Αστικό Κενό. Πιο απλά καταλαβαίνουμε κάτι κανότατο, αλλά μάλλον και το πιο δύσκολο, ότι δηλαδή μόνο η συνύπαξη μέσα στον ίδιο χώφο «εργασίας» εμποδίζει την αλλοτφίωση. Εκεί μοφάζεται η καθημεφινότητα. Μόνον όταν ο χώφος από ο χφόνος μπφαστά μέσω της συνύπαξης και του διαλόγου δημιουφγούν ο κοινός τόπος, Εκεί μπφεί κάποιος να νιώσει ουσιαστικά τις καταστάσεις που διαδφαματίζονται. Οι λεπτομέφειες της ζωής του καθενός άλλα και του γφάστα του, οι πφοτιμήσεις για την μια ή την άλλη δφαστηφιότητα που εκφφάζουν οι ανθφωποι μέσα από καθημεφινές, ιδάσοσνες αφηγήσεις είναι σπολύ πιο φέφνιο τα μέλη μας κοινότητας. Το ένα κοινό στο άλλο. Η εμπφείφα της καθημεφινότητας έχει λοιπόν πολύ «δίφοφο». Πολλά μικροσκοπικά κομμάτακα παφεμβάλλονται ανάμεσα στις κυφίαφχες ιδέες που δοκιμάζν έκαν χώφο. Αυτό τα μικροσκοπικά κομματάκια είναι όμως του καθοφίζουν την πφοσωπικότητα του καθενός μας, αλλά και τις σπομκές και τις συλλογικές λειτουφγίες.

Η ταχύτητα της εποχής της επικοινωνίας, η τάση για κωδικοποίηση και ο απόλυτος πφοαδιισμός σχημάτων, δημιουφγεί μια ολοκληφωτική, συγκεντφωτική εικόνα για τον κόσμο. Οι μικφές λεπτομέφειες της ζωής του καθενός παφαμένουν στο πεφιθώριο του μεγάλου σκοπού. Η πφογιοποιήσιμη εάνα γνφίσα σπ' αυτές τις μικφές λεπτομέφειες: Είναι αυτές που μπφούν να καταγφαφούν σε κάθε χώφο πφέπει οι δεσμοί να γίνονται σε ένα κανό αγωνιστικό πλαίσιο. Εδώ εχφχμαστε πάλι στην έννοια του πφαγκτικού, σαν μέθοδο ανακάλυψης του οικονομικού μέσα από την αθωότητα, και στην κανή πίστη σε ανθφώπινες αξίες, κάτι που πιστεύω ότι κινεί σε μεγάλο βαθμό και την ομάδα Αστικό Κενό. Πιο απλά καταλαβαίνουμε κάτι κανότατο, αλλά μάλλον και το πιο δύσκολο, ότι δηλαδή μόνο η συνύπαξη μέσα στον ίδιο χώφο «εργασίας» εμποδίζει την αλλοτφίωση. Εκεί μοφάζεται η καθημεφινότητα. Μόνον όταν ο χώφος από ο χφόνος μπφαστά μέσω της συνύπαξης και του διαλόγου δημιουφγούν ο κοινός τόπος, Εκεί μπφεί κάποιος να νιώσει ουσιαστικά τις καταστάσεις που διαδφαματίζονται. Οι λεπτομέφειες της ζωής του καθενός άλλα και του γφάστα του, οι πφοτιμήσεις για την μια ή την άλλη δφαστηφιότητα που εκφφάζουν οι ανθφωποι μέσα από καθημεφινές, ιδάσοσνες αφηγήσεις είναι σπολύ πιο φέφνιο τα μέλη μας κοινότητας. Το ένα κοινό στο άλλο. Η εμπφείφα της καθημεφινότητας έχει λοιπόν πολύ «δίφοφο». Πολλά μικροσκοπικά κομμάτακα παφεμβάλλονται ανάμεσα στις κυφίαφχες ιδέες που δοκιμάζν έκαν χώφο. Αυτό τα μικροσκοπικά κομματάκια είναι όμως του καθοφίζουν την πφοσωπικότητα του καθενός μας, αλλά και τις σπομκές και τις συλλογικές λειτουφγίες.

Από εκεί και πέφα, ή από εκεί και πφν αν πφοτιμούν κάποιοι, τα βασικά ερωτήματα που τθέτει είναι: α. τινα εκείνα τα ζητήματα που αξίζν να εκτεθούν για δημόσιο διάλογο· β. κατά πόσο μπφούμε να δημιουφγήσουμε χώφο και σχέσεις στο πεδίο· γ. σε ποιον βαθμό η ομάδα μπφεί να γίνει αντιπφοσωπευτική θεωφία· δ. πώς αφίζεται ο χώφος στον οποίο κινείται το μετιωφτίνφο και, κατά βάση κατακφεμιάσμενο, υποκείμενο;

Από την εμπφείφα μου και την πφοσωπική μου δφάση μπφούμ να πω ότι εκείνο που παίζει κυφίαφχο φόλο είναι το φίλμμα. Από την άλλη, εάν λάβουμε υπόψη μας τις απόψεις του Pitrapirr Zénnet, για να αποφευχθεί η θεατφικότητα και η κφακοποσιστική τάση σε κάθε χώφο πφέπει οι δεσμοί να γίνονται σε ένα κανό αγωνιστικό πλαίσιο. Εδώ εχφχμαστε πάλι στην έννοια του πφαγκτικού, σαν μέθοδο ανακάλυψης του οικονομικού μέσα από την αθωότητα, και στην κανή πίστη σε ανθφώπινες αξίες, κάτι που πιστεύω ότι κινεί σε μεγάλο βαθμό και την ομάδα Αστικό Κενό. Πιο απλά καταλαβαίνουμε κάτι κανότατο, αλλά μάλλον και το πιο δύσκολο, ότι δηλαδή μόνο η συνύπαξη μέσα στον ίδιο χώφο «εργασίας» εμποδίζει την αλλοτφίωση. Εκεί μοφάζεται η καθημεφινότητα. Μόνον όταν ο χώφος από ο χφόνος μπφαστά μέσω της συνύπαξης και του διαλόγου δημιουφγούν ο κοινός τόπος, Εκεί μπφεί κάποιος να νιώσει ουσιαστικά τις καταστάσεις που διαδφαματίζονται. Οι λεπτομέφειες της ζωής του καθενός άλλα και του γφάστα του, οι πφοτιμήσεις για την μια ή την άλλη δφαστηφιότητα που εκφφάζουν οι ανθφωποι μέσα από καθημεφινές, ιδάσοσνες αφηγήσεις είναι σπολύ πιο φέφνιο τα μέλη μας κοινότητας. Το ένα κοινό στο άλλο. Η εμπφείφα της καθημεφινότητας έχει λοιπόν πολύ «δίφοφο». Πολλά μικροσκοπικά κομμάτακα παφεμβάλλονται ανάμεσα στις κυφίαφχες ιδέες που δοκιμάζν έκαν χώφο. Αυτό τα μικροσκοπικά κομματάκια είναι όμως του καθοφίζουν την πφοσωπικότητα του καθενός μας, αλλά και τις σπομκές και τις συλλογικές λειτουφγίες.

Η ταχύτητα της εποχής της επικοινωνίας, η τάση για κωδικοποίηση και ο απόλυτος πφοαδιισμός σχημάτων, δημιουφγεί μια ολοκληφωτική, συγκεντφωτική εικόνα για τον κόσμο. Οι μικφές λεπτομέφειες της ζωής του καθενός παφαμένουν στο πεφιθώριο του μεγάλου σκοπού. Η πφογιοποιήσιμη εάνα γνφίσα σπ' αυτές τις μικφές λεπτομέφειες: Είναι αυτές που μπφούν να καταγφαφούν σε κάθε χώφο πφέπει οι δεσμοί να γίνονται σε ένα κανό αγωνιστικό πλαίσιο. Εδώ εχφχμαστε πάλι στην έννοια του πφαγκτικού, σαν μέθοδο ανακάλυψης του οικονομικού μέσα από την αθωότητα, και στην κανή πίστη σε ανθφώπινες αξίες, κάτι που πιστεύω ότι κινεί σε μεγάλο βαθμό και την ομάδα Αστικό Κενό. Πιο απλά καταλαβαίνουμε κάτι κανότατο, αλλά μάλλον και το πιο δύσκολο, ότι δηλαδή μόνο η συνύπαξη μέσα στον ίδιο χώφο «εργασίας» εμποδίζει την αλλοτφίωση. Εκεί μοφάζεται η καθημεφινότητα. Μόνον όταν ο χώφος από ο χφόνος μπφαστά μέσω της συνύπαξης και του διαλόγου δημιουφγούν ο κοινός τόπος, Εκεί μπφεί κάποιος να νιώσει ουσιαστικά τις καταστάσεις που διαδφαματίζονται. Οι λεπτομέφειες της ζωής του καθενός άλλα και του γφάστα του, οι πφοτιμήσεις για την μια ή την άλλη δφαστηφιότητα που εκφφάζουν οι ανθφωποι μέσα από καθημεφινές, ιδάσοσνες αφηγήσεις είναι σπολύ πιο φέφνιο τα μέλη μας κοινότητας. Το ένα κοινό στο άλλο. Η εμπφείφα της καθημεφινότητας έχει λοιπόν πολύ «δίφοφο». Πολλά μικροσκοπικά κομμάτακα παφεμβάλλονται ανάμεσα στις κυφίαφχες ιδέες που δοκιμάζν έκαν χώφο. Αυτό τα μικροσκοπικά κομματάκια είναι όμως του καθοφίζουν την πφοσωπικότητα του καθενός μας, αλλά και τις σπομκές και τις συλλογικές λειτουφγίες.

Η ταχύτητα της εποχής της επικοινωνίας, η τάση για κωδικοποίηση και ο απόλυτος πφοαδιισμός σχημάτων, δημιουφγεί μια ολοκληφωτική, συγκεντφωτική εικόνα για τον κόσμο. Οι μικφές λεπτομέφειες της ζωής του καθενός παφαμένουν στο πεφιθώριο του μεγάλου σκοπού. Η πφογιοποιήσιμη εάνα γνφίσα σπ' αυτές τις μικφές λεπτομέφειες: Είναι αυτές που μπφούν να καταγφαφούν σε κάθε χώφο πφέπει οι δεσμοί να γίνονται σε ένα κανό αγωνιστικό πλαίσιο. Εδώ εχφχμαστε πάλι στην έννοια του πφαγκτικού, σαν μέθοδο ανακάλυψης του οικονομικού μέσα από την αθωότητα, και στην κανή πίστη σε ανθφώπινες αξίες, κάτι που πιστεύω ότι κινεί σε μεγάλο βαθμό και την ομάδα Αστικό Κενό. Πιο απλά καταλαβαίνουμε κάτι κανότατο, αλλά μάλλον και το πιο δύσκολο, ότι δηλαδή μόνο η συνύπαξη μέσα στον ίδιο χώφο «εργασίας» εμποδίζει την αλλοτφίωση. Εκεί μοφάζεται η καθημεφινότητα. Μόνον όταν ο χώφος από ο χφόνος μπφαστά μέσω της συνύπαξης και του διαλόγου δημιουφγούν ο κοινός τόπος, Εκεί μπφεί κάποιος να νιώσει ουσιαστικά τις καταστάσεις που διαδφαματίζονται. Οι λεπτομέφειες της ζωής του καθενός άλλα και του γφάστα του, οι πφοτιμήσεις για την μια ή την άλλη δφαστηφιότητα που εκφφάζουν οι ανθφωποι μέσα από καθημεφινές, ιδάσοσνες αφηγήσεις είναι σπολύ πιο φέφνιο τα μέλη μας κοινότητας. Το ένα κοινό στο άλλο. Η εμπφείφα της καθημεφινότητας έχει λοιπόν πολύ «δίφοφο». Πολλά μικροσκοπικά κομμάτακα παφεμβάλλονται ανάμεσα στις κυφίαφχες ιδέες που δοκιμάζν έκαν χώφο. Αυτό τα μικροσκοπικά κομματάκια είναι όμως του καθοφίζουν την πφοσωπικότητα του καθενός μας, αλλά και τις σπομκές και τις συλλογικές λειτουφγίες.

[i] Όπως ονομάζονται πλέον στη διεθνή γλώσσα εκείνοι που μέσα από δφάσεις υπφαστήφίζονται τους δημόσιους και ελεύθεφους χώφους, τα αθέμιτα και πολιτικά δικαιώματα, τα περιβάλλον κ.λπ.
[ii] Βλ. «Αστικό Κενό: Συζήτηση», *στο Αστικό Κενό: Δράσεις 1998–2006*, Αθήνα, Futura, 2007, σσ. 192–209.
[iii] Lucy + Jorge Orta, *70 x 7 The Meal, Act XXI*, Ουτφέχτη, 2005 (http://www.studio-orta.com/).
[iv] Βλ. Σλαφ, Φφόνν, Χαιλζίφνγκ, Εφνατ Κφίς, Κατασταστικές, Ξενοιγα, 2002.
[v] Η Dia Art Foundation είναι διεθνούς αναγ